

світовий науковий й мистецький простір із забезпеченням та захистом національних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Антонюк, Н. М. Історія музичної освіти в Україні. Київ: Музична Україна, 2010, с.25.
2. Василевська-Скупа Л.П., Швець І.Б., Остапчук Л.О. Шляхи формування національної самосвідомості підростаючого покоління засобами українського музичного мистецтва. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2022. С. 99-103.
3. Лисенко, М. В. Нариси української музики. Київ: Наукова думка, 1968.
4. Макаренко, С. П. Розвиток музичної освіти в Україні: від Київської Русі до сьогодення. Харків: Освіта, 2005.
5. Ніколаєва, С. О. Українська музична культура: основи та тенденції розвитку. Львів: Світ, 2003.
6. Сікорська, І. В. Музична освіта в Україні в добу бароко // Український музичний вісник. 2020. № 3. С. 12-18.
7. Шевчук, В. В. Музична педагогіка в системі української освіти. Одеса: Астропринт, 2015.
8. Юрченко, Л. П. Формування системи музичної освіти в Україні у ХІХ столітті // Наукові записки Національного університету ім. М. Драгоманова. 2017. Вип. 5. С. 25–30.
9. Skoryk, T., Dorohan, I., Demchyk, K., Sidorova, I., & Strebkova, D. (2024). International exchanges and cooperation in art education in Ukraine: challenges and opportunities. *Multidisciplinary Reviews*, 6: 2023 spe 001. Retrived from: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/1768>.
10. Онофрійчук Л.М. Педагогічний аспект дитячого музичного театру в історичному контексті // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вінниця. 2017. Вип.4. С. 58-67.

**ВИХОВАННЯ МУЗИЧНО-РИМІЧНОГО ЧУТТЯ У ПРОЦЕСІ
ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

*Ірлянова Д.О., здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»,
Науковий керівник: Омельченко А.І., к. пед. н., доцентка
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла
Коцюбинського*

Проблема розвитку музично-ритмічного чуття у молодших школярів є важливим питанням у галузі музичної педагогіки. Музично-ритмічне чуття – це здатність дитини сприймати, розрізняти, розуміти і відтворювати ритмічні структури музичних творів, що охоплює слухове сприйняття ритму, внутрішнє відчуття темпу та координацію рухів у відповідності з музикою. Це один із ключових елементів музичного розвитку, який сприяє глибшому розумінню музики та формуванню музичних здібностей загалом.

Застосування музично-ритмічного сприйняття в освітньому процесі передбачає використання різноманітних методів та прийомів, зокрема: ігрові методи, ритмічні вправи, музичні рухи, імпровізація, використання різних інструментів, а також слухання музичних творів.

Ці методи допомагають не лише розвивати музичні навички, але й стимулюють їхню креативність, емоційність та соціальну взаємодію. Наприклад, ігрові методи можуть включити в себе активні ігри, які заохочують включити в себе активні ігри, які заохочують дітей до колективної участі, а ритмічні вправи можуть бути спрямовані на покращення координації рухів та слухового сприйняття. В результаті, музично-ритмічне чуття стає не лише засобом навчання, а й важливим інструментом для розвитку особистості дитини в цілому. Музично-ритмічні вправи також є доступними для дітей з різними рівнями музичних навичок і можуть бути адаптовані до індивідуальних потреб кожного учня, що робить цей підхід універсальним і ефективним у музичному вихованні.

Однак, необхідно зазначити, що використання музично-ритмічних вправ на уроках мистецтва вимагає від вчителя певних знань та навичок. Він повинен знати, які музично-ритмічні вправи підходять до теми уроку та як вони відповідають певній меті навчання. Крім того, використання музично-ритмічних вправ потребує від педагога вміння створювати сприятливу атмосферу на уроці, що стимулює учнів до активної участі в навчальному процесі.

Музично-ритмічні вправи можна охарактеризувати як метод педагогічної взаємодії, що ґрунтується на використанні ритмічних елементів. Ці вправи можуть бути як фізичними так і інтелектуальними, сприяючи розвитку різних аспектів когнітивних процесів дітей. Наприклад, учні можуть виконувати вправи, які потребують швидкості

та точності у відтворенні музичних ритмів, або ж удосконалювати музичну пам'ять через вправи на запам'ятовування певних ритмічних малюнків. Такий підхід дозволяє всебічно розвинути музичні та ритмічні навички учнів, сприяючи покращенню їхньої музичної сприйнятливості до самовираження.

Музично-ритмічні вправи в сфері музичного мистецтва є важливим елементом навчального процесу і можуть бути ефективно застосовані на різних етапах розвитку учнів, починаючи з раннього дитинства і до середньої школи. На початковому етапі ці вправи спрямовані на формування базових музичних знань і вмінь, що є основою для подальшого навчання. Вони допомагають дітям розвивати слухове сприйняття, ритмічне відчуття, а також координацію рухів. Завдяки цим вправам діти можуть освоювати основи ритму, відчувати пульсацію музики та реагувати на музичні сигнали через рухи.

Переваги використання ігрових діяльності на уроках мистецтва:

1. Мотивація та залученість: гра є природним способом навчання для дітей, вона знижує тривожність і робить процес більш доступним і захопливим.
2. Розвиток творчості: ігри сприяють розвитку уяви, фантазії, креативного мислення і допомагають дітям виразити себе.
3. Розвиток емоційної сфери: мистецькі ігри допомагають дітям краще розуміти власні почуття, розвивають емоційну чутливість та емпатію.
4. Комунікація та соціальні навички: багато ігор передбачають роботу в команді, що формує навички співпраці та комунікації.
5. Інтеграція різних видів мистецтв: ігри можуть поєднувати елементи музики, танцю, образотворчого мистецтва та театру, що сприяє комплексному розвитку дитини.

Список використаних джерел:

1. Завалко К., Фір С. Основи орф-педагогіки: навчально-методичний посібник / під заг. ред. К. Завалко. Чернігів : ПАТ «Десна», 2018. 162 с.
2. Кравцова Н.Є., Онофрійчук Л. М. Художньо-педагогічні технології в музичній освіті. Навч.-методич. посібник. Вінниця, ТОВ фірма «Планер», 2021. 209 с.
3. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво : Електронний підручник. 1 кл. Київ: Генеза, Брістар, 2018. URL: https://bristarstudio.com/uk/books/book_arts_uk (дата звернення : 13.11.24).

4. Масол Л., Гайдамака О., Колотило О. Мистецтво : підручник. 2 кл. Київ: Генеза, Брістар, 2019. 238.с.

СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Кравцова Н.Є., кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Модернізаційні процеси у вітчизняній системі освіти спричинили істотні зміни на всіх освітніх рівнях освоєння мистецтва і підготовки фахівців у даній сфері. Мистецька освіта є досить проблематичною, оскільки стосується підготовки вчителів-музикантів. Головна проблема сьогодні полягає в тому, що модернізація плавно перейшла в оптимізацію, головний критерій якої – економічна ефективність. Оскільки мистецтво ніколи не приносило державі прямих доходів, економічна ефективність в сфері мистецтва не виправдана. В результаті зростає прагнення до оптимізації вищої мистецько-педагогічної освіти за рахунок ослаблення педагогічної складової. Очевидним є перехід вузів з напряму «Педагогічна освіта» на напрям «Культура і мистецтво», де державне фінансування навчання кожного студента майже вдвічі вище. Зрозуміло, що в умовах економічної кризи це суттєвий фактор, але чи завжди адекватно оцінюються змістовні втрати власної «маневреності», яка вже в недалекому майбутньому може обернутися серйозною проблемою?

Так, сьогодні в загальноосвітніх закладах відчувається гостра нестача вчителів музичного мистецтва. Незважаючи на омолодження їх контингенту в останні роки, основна маса вчителів музичного мистецтва – люди середнього та старшого віку, які сповідують звичні ідеї музичної освіти поза шляхів її модернізації. Причому, остання розуміється педагогами по-різному: і як оптимізація професійної діяльності з урахуванням сучасних реалій і збереження кращих вітчизняних традицій, і як корінне оновлення існуючої освітньої системи і відхід від традицій, що склалися, а також програм його послідовників.